

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

AIKUISTEN PERUSOPETUKSEN ARVIOINTIKRITEERIT

ALKUVAIHEEN OPETUKSEN PÄÄTTYESSÄ

Opetushallituksen määräys OPH-5097-2022

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen tehtävänä on varmistaa, että opiskelijalla on perustiedot ja -taidot sekä olennaiset opiskelu- ja tiedonhankintataidot, jotta hän pystyy opiskelemaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa tai muussa koulutuksessa (Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2017).

Alkuvaiheen opetuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle tarvittavat valmiudet äidinkiessä ja kirjallisuudessa ja tarpeelliset muut valmiudet perusopetuksen päättövaiheeseen siirtymistä varten sekä edistää opiskelijoiden tasapainoista kehitystä (Perusopetuslaki 628/1998, 46 §).

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen arviointikriteerien tarkoituksena on yhtenäistää arviointia sekä määritellä se osaamisen taso, jolla on mahdollista ja tarkoituksenmukaista aloittaa aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opinnot.

Arviointikriteereitä asetettaessa ei ole muutettu opetussuunnitelman perusteissa jo aikaisemmin määriteltyjä opetuksen tavoitteita. Oppiaineiden tavoitteet ovat samat, ja niitä on yhtä monta kuin aikaisemminkin. Mikäli oppiaineessa on useampia kursseja, osa tavoitteista ja siten arviointikriteereistä voi olla kurssikohtaisia, osa taasen laajempia tavoitteita, jotka otetaan huomioon soveltuvin osin kaikilla kursseilla.

Arviointikriteereissä tulee olla tietty abstraktion taso, jotta kriteerit eivät rajoita opetuksen toteuttamista eivätkä opettajan pedagogista vapautta. Opettajalla tulee olla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa opetussuunnitelmaa. Tarkat sisältökuvaukset kriteereissä estäisivät tämän ja saattaisivat toimia myös rajoittavina tekijöinä sille, mitä ja miten opetetaan.

Opetussuunnitelman perusteissa mainitut keskeiset sisältöalueet ja -elementit voivat sisältyä useamman tavoitteen mukaiseen opiskeluun, ja ne toimivat välineinä tavoitteiden saavuttamiseksi. Toisaalta tietyllä näytöllä voidaan arvioida useamman tavoitteen mukaista osaamista.

Oppiaineen kutakin tavoitetta on avattu opettajan näkökulmasta kriteeristötaulukon sarakkeessa *Opetuksen tavoite*. Sarakkeessa *Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet* on kuvattu tavoitteen mukaista osaamista opiskelijan näkökulmasta. Opiskelijoiden opintojen aikana saavuttama osaamisen taso vaihtelee; osaamisen vähimmäistaso alkuvaiheen päättyessä on kuvattu sarakkeessa *Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle*. Kunkin kurssin arviointikriteerit tulee avata opiskelijan ymmärtämällä tavalla.

Arvioinnissa voidaan noudattaa niin sanottua kompensatioperiaatetta, jonka mukaan yhden tavoitteen osalta osoitettu korkeampi osaaminen voi kompensoida toisessa tavoitteessa osoitettua heikompa hallintaa. Tavoitteet eivät kuitenkaan ole keskenään yhteismitallisia, joten kategorisesti ei voida sanoa, että korkeampi osaaminen yhden tavoitteen osalta korvaa heikomman osaamisen toisen osalta. Kysymys on kokonaisarvioinnista ja siitä, voidaanko katsoa opiskelijan osoittavan keskimäärin hyväksytyä osaamista oppiaineen tavoitteiden osalta.

Kunkin opiskelijan suoritettavat opinnot määritellään opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opinnot eivät kuitenkaan muodosta oppimäärää kuten päättövaiheen opinnot. Näin ollen aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen kaikkien oppiaineiden kaikkia kursseja ei ole välttämätöntä suorittaa (tai niistä osa voi olla hylättyjä), jos opiskelijalla katsotaan olevan riittävät tiedot ja taidot päättövaiheeseen siirtymiseksi, jotta edellä mainittu perusopetuslain 46 §:n mukainen kirjaus toteutuu.

Opiskelijalle voidaan kurssin suoritusmerkinnän lisäksi antaa sanallinen arvio kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opetuksen järjestäjä määrittelee, millä edellytyksillä opiskelija voi alkuvaiheen jälkeen tulla hyväksytyksi päättövaiheen opiskelijaksi. Valintakriteerien tulee olla yhdenvertaisia.

Sisällys

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	1
Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä	1
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä.....	5
VIERAS KIELI	12
Englanti, A-oppimäärä	12
Muu vieras kieli, A-oppimäärä	15
MATEMATIIKKA	18
YHTEISKUNTATIEDOUS JA KULTTUURINTUNTEMUS	22
YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO	24
TERVEYSTIETO	27
OPINTO-OHJAUS JA TYÖELÄMÄTAIDOT	30

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 opastaa opiskelijaa vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	Aäi4, Aäi6, Aäi9	Opiskelija vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja taitoa ilmaista mielipiteensä.	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Opiskelija osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
T2 ohjata opiskelijaa huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia viestinnässään ja huomioidaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	Aäi4, Aäi6	Opiskelija oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.	Ryhmäviestinnän taidot	Opiskelija osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti. Opiskelija osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
T3 ohjata opiskelijaa käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa	Aäi4, Aäi6, Aäi13, Aäi17	Opiskelija oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.	Esiintymisen taidot	Opiskelija osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Opiskelija osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
T4 kannustaa opiskelijaa kehittämään myönteistä viestijäkuvaavaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	Aäi1, Aäi4, Aäi6, Aäi9, Aäi14	Opiskelija oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.	Vuorovaikutustaitojen kehittäminen	Opiskelija osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Tekstien tulkitseminen				

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T5 ohjata opiskelijaa sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	Aäi1– Aäi2, Aäi11– Aäi13	Opiskelija sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.	Lukutaidon kehittyminen	Opiskelija osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Opiskelija osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Opiskelija osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
T6 opastaa opiskelijaa kehittämään monimuotoisten tekstien arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan opiskelijan sana- ja käsitevarantoa sekä edistämään hänen ajattelutaitojaan	Aäi3, Aäi5, Aäi7, Aäi11– Aäi13	Opiskelija kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.	Tekstien erittely ja ymmärtäminen	Opiskelija osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Opiskelija osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Opiskelija osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
T7 ohjata opiskelijaa tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	Aäi2, Aäi5, Aäi12, Aäi14– Aäi15	Opiskelija oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Opiskelija osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
T8 opastaa opiskelijaa tutustumaan taitotasolleen sopivaan kirjallisuuteen, kannustaa opiskelijaa kehittämään kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan erilaisia tekstejä kohtaan luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja	Aäi11– Aäi15	Opiskelija kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan taitotasolleen sopivaa kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan. Hän oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.	Kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Opiskelija osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Opiskelija osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
-elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediasissa ympäristöissä				
Tekstien tuottaminen				
T9 rohkaista opiskelijaa ilmaisemaan kokemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestä tekstien tuottajana	Aäi1, Aäi3, Aäi8–Aäi10	Opiskelija oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.	Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen	Opiskelija osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Opiskelija osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
T10 kannustaa ja ohjata opiskelijaa kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista	Aäi3, Aäi5–Aäi6, Aäi9–Aäi10	Opiskelija oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä.	Tekstilajien hallinta	Opiskelija osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
T11 ohjata opiskelijaa edistämään opiskelijan käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista kirjoitettaessa ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	Aäi1, Aäi5, Aäi9–Aäi10	Opiskelija sujuvoittaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.	Kirjoitustaidon kehittäminen ja kirjoitetun kielen hallinta	Opiskelija osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Opiskelija osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
T12 kannustaa opiskelijaa kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota	Aäi1–Aäi2, Aäi5–Aäi7,	Opiskelija kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan sekä taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja	Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä	Opiskelija osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
mahdollisuuksia rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	Aäi9– Aäi10, Aäi14	ottaa vastaan palautetta omista teksteistä. Hän oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.		Opiskelija osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T13 ohjata opiskelijaa vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan, ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutusta vuorovaikutuksessa	Aäi3, Aäi5, Aäi7, Aäi12– Aäi13, Aäi16– Aäi17	Opiskelija oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Hän oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.	Kielen tarkastelun kehittyminen	Opiskelija osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Opiskelija osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
T14 kannustaa opiskelijaa laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan omalle taitotasolle sopivaa kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen, lukielämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttämiseen	Aäi2, Aäi7, Aäi10, Aäi13, Aäi15– Aäi17	Opiskelija laajentaa tekstivalikoimaansa, lukee taitotasolleen sopivaa kirjallisuutta ja oppii käyttämään kirjastoa.	Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen	Opiskelija on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen tai tietokirjan. Opiskelija osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
T15 tukea opiskelijaa kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata	Aäi2, Aäi5, Aäi7–	Opiskelija oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Opiskelija osaa nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
arvostamaan myös muita kulttuureja ja kieliä sekä luoda opiskelijalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	Aäi8, Aäi13–Aäi14, Aäi16–Aäi17	identiteettiään sekä arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä. Hän oppii käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.		Opiskelija osaa kuvata median ja kulttuurin käyttöä arjessaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

Alla olevassa taulukossa on kuvattu hyväksytyä osaamista sekä kielitaidon alkeissa (kurssit As21–As29) että kehittyvässä kielitaidossa (As210–As217). Kielitaidon alkeiden kriteereitä käytetään kurssien As21–As29 arvioinnissa. Kehittyvän kielitaidon kriteereitä käytetään kurssien As210–As217 arvioinnissa; lisäksi edellytetään kielitaidon alkeiden kriteereiden mukaista osaamista.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 rohkaista opiskelijaa vahvistamaan vuorovaikutustaitojaan ja ilmaisuarantoaan arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	As21–As217	Opiskelija vahvistaa vuorovaikutus- ja kuullun ymmärtämisen taitojaan sekä laajentaa ilmaisuarantoaan.	Vuorovaikutustaidot, ilmaisuaranto ja kuullun ymmärtäminen	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija on rohkaistunut käyttämään suomen kieltä erilaisissa tutuissa arkipäivän ja oppilaitoksen vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija pyrkii vastaamaan hänelle esitettyihin kysymyksiin. Hän ymmärtää vuorottelun merkityksen keskustelutilanteessa. Opiskelija osaa keskittyä kuunteluun ja ilmaista, jos ei ymmärrä kuulemaansa.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija osaa ilmaista samanmielisyyttä ja erimielisyyttä sekä esittää tarkentavia kysymyksiä. Hän osaa ottaa keskustelukumppanit huomioon.</p>

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T2 harjaannuttaa opiskelijaa keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistaa niissä tarvittavaa sanastoa ja fraseologiaa	As21– As217	Opiskelija kehittyy keskustelijana. Hänen suomen kielen sanavarastonsa ja fraseologiansa laajenevat.	Sanaston ja fraseologian hallinta ja laajuus	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija ymmärtää selkeää arkikielistä puhetta ja osaa auttavasti käyttää perussanastoa kurssisisältöihin liittyvistä aihepiireistä sana- ja lausetasolla. Opiskelija osaa muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä ja pyyntöjä sekä reagoida keskustelussa tilanteen vaatimalla tavalla.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelijalla on jo kehittyvä sanavarasto aihepiireistä, jotka liittyvät mm. henkilöhistoriaan, lähiympäristöön, tapakulttuuriin, harrastuksiin ja koulutukseen. Opiskelija osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen. Hän osaa päätellä sanojen merkityksiä asiayhteyden avulla ja hyväksyy, ettei ymmärrä kaikkea.</p>
T3 ohjata opiskelijaa vahvistamaan kielellistä ilmaisurohkeuttaan	As21– As217	Opiskelija rohkaistuu käyttämään entistä monipuolisempia ilmaisutapoja.	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija ottaa käyttöön oppimiaan sanoja ja fraaseja omassa ilmaisussaan. Hän pyrkii muodostamaan lauseita, jotka ilmaisevat omistamista, pitämistä ja kiinnostusta.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija käyttää oppimiaan sanoja ja rakenteita rohkeasti ja monipuolisesti. Hän uskaltaa käyttää suomen kieltä erilaisissa opiskeluun liittyvissä tilanteissa turvautumatta käännos- tai tulkkausapuun. Hän hyväksyy virheet osaksi oppimisprosessia ja osoittaa aktiivista otetta vuorovaikutustilanteissa.</p>
Tekstien tulkitseminen				
T4 ohjata opiskelijaa vahvistamaan peruslukutaitoaan ja lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja keskustelemaan lukemastaan	As21– As217	Opiskelija kehittää peruslukutaitoaan ja tekstinymmärtämisen taitojaan.	Peruslukutaito ja tekstin ymmärtäminen	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija sujuvoittaa lukutaitoaan sanatasolta lausetasolle sekä ääneen että ääneti. Hän käyttää tarvittaessa tavutusta apuna lukemisessa.</p>

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
				<p>Opiskelija pystyy lukemaan ja tulkitsemaan opiskelutasolleen tyyppillisiä tehtävänantoja ja ohjeita sekä vastaamaan lyhyestä tekstistä esitettyihin yksinkertaisiin kysymyksiin.</p> <p>Opiskelija osaa lukea arkielämässä ja asiointitilanteissa kohtaamaan yksinkertaisia tekstejä kuten kylttejä, mainoksia, lyhyitä ohjeita ja aikatauluja.</p> <p>Opiskelija osaa lukea tekstejä eri kanavissa. Hän ymmärtää lukemisen sujuvuuden ja tarkkuuden merkityksen ja pyrkii vahvistamaan näitä taitoja.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelijan lukemisessa lause- ja tekstitasolla voi olla vielä pieniä puutteita. Virheistä huolimatta opiskelija osoittaa ymmärtävänsä lukemaansa. Hän kehittää pitkäjänteisyyttään lukijana.</p> <p>Opiskelija löytää lyhyehköistä teksteistä olennaiset sanat ja asiat sekä osaa vastata tekstin sisältöön liittyviin selkeisiin kysymyksiin. Hän ymmärtää ohjatusti silmäilevän lukemisen merkityksen.</p>
T5 auttaa opiskelijaa kehittämään valmiuksia päätellä tekstin merkityksiä tekstuaalisten ja kielellisten vihjeiden sekä tekstilajin perusteella	As24– As27, As213– As217	Opiskelija ymmärtää erilaisia tekstejä tekstuaalisia vihjeitä ja tekstilajia hyödyntäen.	Tekstien tulkinta	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija tunnistaa yleisimpiä arkielämän ja asiointitilanteiden tekstilajeja, toimii niiden kanssa tarkoituksenmukaisella tavalla ja löytää niistä tarvitsemansa tiedon.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija huomaa eroja eri tekstilajien välillä ja hyödyntää tekstuaalisia vihjeitä, kuten kuvaa, fonttia ja tekstin asettelua, oman ymmärtämisensä tukena. Hän käsittää tekstin muodostavan yhtenäis-</p>

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
				sen, koherentin kokonaisuuden ja ymmärtää otsikoinnin ja kappa-lejaon merkityksen. Opiskelija on tietoinen lähdekritiikin ideasta. Hän sietää osittaista ymmärtämistä.
Tekstien tuottaminen				
T6 innostaa opiskelijaa tuotta- maan eri tekstilajeja ja vahvista- maan tuottamisessa tarvittavia taitoja	As23– As217	Opiskelija laajentaa osaamis- taan erilaisten yksinkertaisten tekstilajien kirjallisena tuotta- jana.	Tekstien tuottaminen	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija osaa kirjoittaa lyhyitä, tuttuja ja jokapäiväisiä sanoja ymmärrettävästi. Hän osaa täyttää sähköisen ja paperisen henkilö-tietolomakkeen. Opiskelija osaa kirjoittaa lyhyitä arkielämässä ja opiskelussa tarvittavia vastauksia ja viestejä.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija osaa kirjoittaa arkeen ja opiskeluun liittyviä lyhyitä ja in-formatiivisia tekstejä kevyesti sidostaen. Hän ymmärtää kirjoite-tun kielen tarkkuuden merkityksen ja pyrkii noudattamaan kirjoi-tetun kielen normeja ja konventioita. Opiskelija osaa kirjoittaes-saan erottaa nykyisyyden ja menneen ajan.</p>
T7 ohjata opiskelijaa harjoitta- maan käsin kirjoittamista ja näp- pöntaitojaan sekä oikeinkirjoi- tuksen perusasioita	As21– As217	Opiskelija vahvistaa käsin ja ko- neella kirjoittamisen taitojaan.	Käsin kirjoittamisen taito ja näppäintaidot	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija kirjoittaa käsin tunnistettavia kirjaimia ja sanoja oikeaa kirjoitussuuntaa noudattaen. Hän osaa kirjoittaa sekä isoja että pieniä kirjaimia ja ymmärtää niiden käytöllä olevan merkitystä. Opiskelija osaa asemoida oman tekstinsä annettuun tilaan ja ym-märtää sanavälien merkityksen. Opiskelija tutustuu päätelaittei-den käyttöön opiskelussa.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija osaa kirjoittaa käsin ja koneella virkkeitä, joissa on iso alkukirjain, sanavälit ja sopiva päättömerkki. Hän osaa toimia yk-sinkertaisissa verkko-opiskeluympäristöissä. Opiskelija harjoittelee kirjoittamaan yhä sujuvammin näppäimistöllä ja korjaamaan vää-rin kirjoitetun.</p>

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T8 ohjata opiskelijaa tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	As21– As217	Opiskelija arvioi omia ja toisten kirjoittamia tekstejä ja harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.	Palautteen antaminen ja vastaanottaminen	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija osaa verrata omaa tuotostaan mallitekstiin ja huomaa eroavaisuuksia. Hän osaa korjata mekaaniset virheet omasta kirjoituksestaan mallin mukaan. Opiskelija ymmärtää palautteen antamisen ja saamisen periaatteen.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija osaa tarkastella kirjoittamansa tekstin sisältöä ja ulkoasua annettujen ohjeiden mukaan. Hän ymmärtää palautteen antamisen ja saamisen merkityksen sekä tuntee erilaisia itsearviointin ja vertaispalautteen antamisen tapoja. Opiskelija pyrkii kehittämään osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Hän osaa toimia erilaisissa arviointitilanteissa muita arvostaen.</p>
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T9 rohkaista opiskelijaa kehittämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista	As210– As217	Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ympäristönsä kieliä havainnoimalla.	Kielenkäytön havainnointi	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija ymmärtää, että puhuttu kieli eroaa kirjoitetusta kielestä. Hän ymmärtää tilanteen vaikuttavan käytettyyn kieleen.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija osaa nimetä joitakin oman asuinalueensa puhekielen piirteitä. Hän tiedostaa, että kielen käyttöön liittyy sosiaalista, alueellista tai tilanteista johtuvaa vaihtelua.</p>
T10 ohjata opiskelijaa tunnistamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään sekä huomaamaan oman monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin merkityksen	As216, As217	Opiskelija kehittää taitoaan havainnoida kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoista ympäristöään ja rakentaa omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiään.	Eri kielten ja kulttuurien sekä oman kieli- ja kulttuuri-identiteetin havainnointi	<p><i>Ei käytetä arvioinnin kriteerinä.</i></p> <p>Opiskelija pohtii omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiään sekä suomen kielen merkitystä itselleen ja lähipiirilleen.</p>
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T11 auttaa opiskelijaa rakentamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata opiskelijaa huomaamaan omat vahvuutensa ja oppimistarpeensa kielenkäyttäjänä sekä hankkimaan valmiuksia realististen oppimistavoitteiden asettamiseen	As21– As217	Opiskelija kehittää taitoaan asettaa realistisia oppimistavoitteita ja seurata niiden toteutumista. Hän rakentaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana.	Oppimistavoitteiden asettaminen	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija tietää, että kielitaito koostuu eri osa-alueista. Hän hahmottaa omat mahdollisuutensa oppia ja saavuttaa tavoitteita. Hän osaa keskustella tavoitteista opettajan avustuksella.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija ymmärtää erilaisten tekijöiden vaikuttavan oppimiseen. Hän osaa ohjatusti asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita ja seurata niiden toteutumista. Opiskelija hahmottaa omat vahvuutensa ja kehittymiskohteensa. Hän käyttää rohkeasti suomen kieltä omalla tasollaan.</p>
T12 luoda opiskelijalle edellytyksiä integroida eri oppiaineiden opiskelua toisiinsa ja tukea koulussa tärkeiden tekstilajien ja rakenteiden kehittymistä sekä antaa mahdollisuus käyttää koulun eri tekstejä ja aihepiirejä puhumisen ja kirjoittamisen taustamateriaalina	As212, As216, As217	Opiskelija tunnistaa eri oppiaineiden kieliä ja hyödyntää oppimaansa eri oppiaineiden opiskelussa.	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	<p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija ymmärtää, että kielitaito kehittyy kaikkien oppiaineiden tunneilla. Hän hyödyntää oppimaansa eri oppiaineiden opiskelussa. Opiskelija tunnistaa eri oppiaineiden kieliä ja ymmärtää, että niiden käsitteet ja tekstikäytännöt eroavat toisistaan. Opiskelijan eri aihepiirien sanavarasto kehittyy konkreettiselta tasolta kohti abstraktimpaa.</p>
T13 auttaa opiskelijaa kehittämään taitojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn ja tiedonhakuun	As26, As211, As213, As215, As216	Opiskelija ottaa vastuuta opiskelustaan ja kehittyy tiedonetsijänä.	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija kuuntelee annetut ohjeet ja toimii niiden mukaan. Hän huolehtii annetuista tehtävistä ja opiskeluvälineistä. Opiskelija pyytää apua, jos ei ymmärrä tai selviä tehtävistä itsenäisesti. Opiskelija osaa etsiä arkielämäänsä liittyviä tietoja opettajan ohjeistuksella.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnittelee ajankäyttöään. Hän osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Opiskelija tuntee joitakin tiedonhaun menetelmiä ja kanavia. Hän</p>

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
				ymmärtää kriittisen suhtautumisen merkityksen tiedonhaussa sekä itse tekemisen ja kopioinnin eron. Opiskelija kunnioittaa toisen tekemää.
T14 ohjata opiskelijaa arvioidaan omaa kielenoppimistaan	As21– As217	Opiskelija kehittyy oman kielitaitonsa arvioijana.	Itsearviointitaidot	<p>Kielitaidon alkeet Opiskelija osaa tehdä havaintoja omasta toiminnastaan ja ymmärtää oman toimintansa merkityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Hän tuntee joitakin oppimistapoja ja -strategioita.</p> <p>Kehittyvä kielitaito Opiskelija tietää, että kielen oppiminen perustuu sen aktiiviseen käyttöön ja haluun kehittyä oppijana. Hän ymmärtää, että oppiminen on jatkuva prosessi. Opiskelija osaa tarkastella omaa kielitaitoaan suhteessa oppimaansa ja asettamiinsa tavoitteisiin.</p>

Vieras kieli

Englanti, A-oppimäärä

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Kielenopiskelutaidot				
T1 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	Aena1– Aena4	Opiskelija hahmottaa kielen opiskelun tavoitteet ja löytää tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti osana ryhmää.		<i>Ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
T2 ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	Aena1– Aena4	Opiskelija asettaa tavoitteita kielenopiskelulle sekä löytää tapoja harjaannuttaa kielitaitoaan itsenäisesti. Hän osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kielen opiskelussaan.	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen sekä tieto- ja viestintäteknologiataitojen hyödyntäminen	Opiskelija osaa asettaa omia tavoitteita englannin kielen opiskelulle. Opiskelija tunnistaa kielenopiskelun tapoja ja osaa valita niistä itselleen parhaiten sopivia. Opiskelija osaa ohjatusti käyttää opiskelussaan apuna verkon tarjoamia materiaaleja, esim. erilaisia verkkotehtäviä ja sanakirjoja.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T3 ohjata opiskelijaa harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksisista huolimatta	Aena1– Aena4	Opiskelija toimii aihepiiriltään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pitää yllä omalta osaltaan viestintätilanteen jatkumista erilaisia viestintästrategioita hyödyntäen.	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa; viestintästrategioiden käyttö	Opiskelija selviytyy rutiinomaisista viestintätilanteista ja hyödyntää erilaisia viestinnän jatkumista edistäviä strategioita. Hän osaa esimerkiksi toistaa sanomansa, hidastaa puhetahtia, hyödyntää eri sanamuotoja tai käyttää apuna elekieltä.
T4 rohkaista opiskelijaa pitämään yllä viestintätilannetta				

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja				
T5 tukea opiskelijan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	Aena1– Aena4	Opiskelija tunnistaa viestinnän kulttuurisen sopivuuden erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Opiskelija osaa käyttää tärkeimpiä kohteliaisuusilmaisuja, kuten tervehdykset, toivotukset sekä kohteliaat pyynnöt, ja ymmärtää niiden sekä <i>small talkin</i> merkityksen kommunikaatiossa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 ohjata opiskelijaa työskentelemään vaativuudeltaan monen tasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	Aena1– Aena4	Opiskelija tulkitsee vaativuudeltaan monen tasoisia ja erityyppisiä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä käyttämällä erilaisia strategioita tekstin ymmärtämisen apuna (esimerkiksi päättely, ennakointi).	Tekstien tulkintataidot	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja tuttuja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukena. Opiskelija pystyy löytämään yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä ja käyttää tarvittaessa tekstin ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten päättelyä ja ennakointia.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T7 tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	Aena1– Aena4	Opiskelija ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti aihepiirejä asteittain laajentaen. Hän hallitsee keskeiset rakenteet ja ääntää englantia ymmärrettävästi.	Tekstien tuottamistaidot	Opiskelija osaa yksinkertaisimmat ääntämisen perussäännöt. Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan suullisesti ja kirjallisesti arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa sekä kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä.
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T8 ohjata opiskelijaa havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä	Aena1– Aena4	Opiskelija tiedostaa lähiympäristönsä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden olemassaolon ja ymmärtää englannin kielen merkittävän aseman Suomessa ja maailmassa.	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Opiskelija osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään käytetään. Opiskelija osaa nimetä muutamia maita, joissa englantia puhutaan, ja tiedostaa, että Englanti on merkittävä maailmankieli.
T9 motivoida opiskelijaa arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	Aena1– Aena4	Opiskelija tiedostaa oman kielen ja kulttuuritaustansa arvon ja tulee tietoiseksi maailman kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta. Hän rohkaistuu vuorovaikutukseen ilman arvottavia ennako-oletuksia.		<i>Ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
T10 ohjata opiskelijaa havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea opiskelijan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	Aena1– Aena4	Opiskelija löytää kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia sekä havaitsee kielellisiä säännönmukaisuuksia.	Kielellinen päättely	Opiskelija löytää ohjatusti kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Opiskelija osaa soveltaa oppimiaan englannin kielen säännönmukaisuuksia.
T11 ohjata opiskelijaa ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa, ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	Aena1– Aena4	Opiskelija ymmärtää, että englanninkielistä aineistoa on saatavilla runsaasti. Hän osaa etsiä ja valita aineistosta sisällöltään ja vaikeusasteeltaan itselleen sopivaa materiaalia, joka edistää kielen oppimista.	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Opiskelija osaa ohjatusti käyttää saatavilla olevaa englanninkielistä materiaalia itseään hyödyttävällä tavalla.

Muu vieras kieli, A-oppimäärä

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Kielenopiskelutaidot				
T1 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija hahmottaa kielen opiskelun tavoitteet ja löytää tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti osana ryhmää.		<i>Ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
T2 ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija asettaa tavoitteita kielenopiskelulle ja löytää tapoja harjaannuttaa kielitaitoaan itsenäisesti. Hän osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kielen opiskelussaan.	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen sekä tieto- ja viestintäteknologia taitojen hyödyntäminen	Opiskelija osaa asettaa omia tavoitteita vieraan kielen opiskelulle. Opiskelija tunnistaa kielenopiskelun tapoja ja osaa valita niistä itselleen parhaiten sopivia. Opiskelija osaa ohjatusti käyttää opiskelussaan apuna verkon tarjoamia materiaaleja, esimerkiksi erilaisia verkkotehtäviä ja sanakirjoja.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T3 ohjata opiskelijaa harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksisista huolimatta	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija toimii aihepiiriltään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pitää yllä omalta osaltaan viestintätilanteen jatkumista erilaisia viestintästrategioita hyödyntäen.	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa; viestintästrategioiden käyttö	Opiskelija selviytyy rutiinomaisista viestintätilanteista ja hyödyntää erilaisia viestinnän jatkumista edistäviä strategioita. Hän osaa esimerkiksi toistaa sanomansa, hidastaa puhetahtia, hyödyntää eri sanamuotoja tai käyttää apuna elekieltä.
T4 rohkaista opiskelijaa pitämään yllä viestintätilannetta				

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja				
T5 tukea opiskelijan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija tunnistaa viestinnän kulttuurisen sopivuuden erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Opiskelija osaa käyttää tärkeimpiä kohteliaisuusilmaisuja, kuten tervehdykset, toivotukset sekä kohteliaat pyynnöt, ja ymmärtää niiden sekä <i>small talkin</i> merkityksen kommunikaatiossa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 ohjata opiskelijaa työskentelemään vaativuudeltaan monen-tasoisten puhuttujen ja kirjoitet- tujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija tulkitsee vaativuudeltaan monen tasoisia ja erityyppisiä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä käyttämällä erilaisia strategioita tekstin ymmärtämisen apuna (esimerkiksi päättely, ennakointi).	Tekstien tulkintataidot	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja tuttuja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä ja käyttää tarvittaessa tekstin ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten päättelyä ja ennakointia.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T7 tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti aihepiirejä asteittain laajentaen. Hän hallitsee keskeiset rakenteet ja ääntää opiskeltavaa kieltä ymmärrettävästi.	Tekstien tuottamistaidot	Opiskelija osaa yksinkertaisimmat ääntämisen perussäännöt. Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan suullisesti ja kirjallisesti arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa sekä kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä.
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T8 ohjata opiskelijaa havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema globaalien viestinnän kielenä	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija tiedostaa lähiympäristönsä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden olemassaolon ja ymmärtää opiskeltavan kielen aseman globaalissa viestinnässä.	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Opiskelija osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään käytetään. Opiskelija osaa nimetä muutamia maita, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan.
T9 motivoida opiskelijaa arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija tiedostaa oman kielen ja kulttuuritaustansa arvon ja tulee tietoiseksi maailman kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta. Hän rohkaistuu vuorovaikutukseen ilman arvottavia ennako-oletuksia.		<i>Ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
T10 ohjata opiskelijaa havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea opiskelijan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija löytää kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia sekä havaitsee kielellisiä säännönmukaisuuksia.	Kielellinen päättely	Opiskelija löytää ohjatusti kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan opiskeltavassa kielessä ja jossakin muussa kielessä. Opiskelija osaa soveltaa oppimiaan opiskeltavan kielen säännönmukaisuuksia.
T11 ohjata opiskelijaa ymmärtämään, että opiskeltavalla kielellä on saatavilla runsaasti aineistoa, ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	A(x)a1– A(x)a4	Opiskelija osaa etsiä kohdekielistä aineistoa ja valita sisällöltään ja vaikeusasteeltaan itselleen sopivaa materiaalia, joka edistää kielen oppimista.	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Opiskelija osaa ohjatusti käyttää saatavilla olevaa kohdekielistä materiaalia itseään hyödyttävällä tavalla.

Matematiikka

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 tukea opiskelijan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä positiivisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	Ama1– Ama5	Opiskelija innostuu ratkomaan matemaattisia tehtäviä ja ongelmia saaden niistä onnistumisen kokemuksia. Hän harjoittelee arvioimaan omaa oppimistaan.		<i>Ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
Työskentelyn taidot				
T2 ohjata opiskelijaa kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	Ama1– Ama5	Opiskelija havainnoi, tulkitsee ja hyödyntää arjen asioita ja ympäristöä matematiikan keinoin. Hän näkee yhteyksiä matematiikan ja arkisten asioiden välillä.	Havaintojen tekeminen, tulkinta ja hyödyntäminen	Opiskelija ymmärtää arjen raha-asioihin liittyvää matematiikkaa. Opiskelija havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
T3 kannustaa opiskelijaa esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	Ama1– Ama5	Opiskelija esittää matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen. Hän kykenee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelun tukena.	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Opiskelija esittää ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla (suullisesti, kirjallisesti, välineiden avulla, piirtämällä tms.). Opiskelija kykenee ohjattuna käyttämään verkkomateriaalia matematiikan oppimisen tukena.
T4 ohjata opiskelijaa kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitoja	Ama1– Ama5	Opiskelija tunnistaa ongelman asetteluun, löytää tehtävänannosta matemaattista informaatiota ja tuottaa ratkaisun. Hän osaa arvioida ratkaisun järkevyyttä. Opiskelija pohtii	Ongelmaratkaisutaidot	Opiskelija jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta sekä selittää ohjattuna ajatteluaan. Opiskelija tunnistaa ja osaa ilmaista tuntemattomia tietoja lyhenneillä ja symboleilla.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
		tuloksen mielekkyyttä arkitodellisuuden näkökulmasta.		Opiskelija osaa ratkaista tuntemattoman vähintään päättelemällä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T5 ohjata opiskelijaa ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	Ama1– Ama5	Opiskelija pystyy hallitsemaan useampia peruslaskutoimituksia samassa tehtävässä. Hän hallitsee välivaiheiden johdonmukaisen merkitsemisen pidemmissä laskutoimituksissa.	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Opiskelija osaa merkitä peruslaskutoimitukset matemaattisena lausekkeena. Opiskelija kykenee muotoilemaan matemaattiseksi lausekkeeksi tekstinä annetun yksinkertaisen laskutoimituksen.
T6 tukea opiskelijaa lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärryksessä	Ama1– Ama2	Opiskelija hallitsee kymmenjärjestelmää. Hän ymmärtää murtoluvut ja desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja osaa sijoittaa lukusuoralle murtolukuja ja desimaalilukuja. Opiskelija ymmärtää prosentin ja murtoluvun/desimaaliluvun välisen yhteyden.	Lukukäsite	Opiskelija ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen (ykköset, kymmenet, sadat, tuhannet, miljoonat, kymmenes- ja sadasosat.) Opiskelija ymmärtää lukusuoran osaten hyödyntää sitä kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslaskuissa.
T7 perehdyttää opiskelijaa peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	Ama1– Ama2	Opiskelija osaa itsenäisesti laskea peruslaskutoimituksia kokonaisluvuilla. Hän hallitsee laskujärjestyksen ja pyöristämisen periaatteet (Ama1). Opiskelija osaa laskea murtolukujen peruslaskutoimituksia kuvien avulla. Hän ymmärtää desimaalilukujen peruslaskutoimitukset vähintään havaintovälineiden avulla. Hän hallitsee prosentin	Peruslaskutoimitukset ja niiden ominaisuuksien hyödyntäminen	Opiskelija osaa laskea peruslaskutoimitukset (+,-,*,;) luonnollisilla luvuilla (Ama1) sekä yhteen- ja vähennyslaskuja desimaaliluvuilla ja murtoluvuilla (Ama2). Opiskelija ymmärtää desimaaliluvuilla laskemisen arjen tilanteissa (esim. raha). Opiskelija ymmärtää kuvan avulla prosentin käsitteen. Opiskelija perehtyy negatiivisiin lukuihin esim. lämpömittarin avulla.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
		käsitteen ja osaa laskea prosenttiluvun ja -arvon. Opiskelija ymmärtää negatiiviset luvut sekä käsitteet vastaluku ja itseisarvo osana lukusuoraa.		
T8 ohjata opiskelijaa kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	Ama1– Ama2	Opiskelija osaa yhteen- ja vähennyslaskut isoillakin luvuilla, hallitsee kertotaulut luvuilla 0–10 sekä ymmärtää jakolaskun periaatteen isoillakin luvuilla. Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään päässä-laskutaitoaan.	Laskutaito ja päässä-laskustrategiat	Opiskelija hallitsee yhteen- ja vähennyslaskut allekkain ymmärtäen kymmenjärjestelmän. Opiskelija hallitsee kertotaulut luvuilla 0, 1, 2, 3, 4, 5 ja 10 itsenäisesti ja luvuilla 6, 7, 8 ja 9 vähintään avustettuna. Opiskelija hallitsee jaollisuuden luonnollisilla luvuilla. Opiskelija laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia (esim. hahmottaa “kymppiparit”).
T9 Tutustuttaa geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia.	Ama3– Ama4	Opiskelija osaa piirtää, luokitella ja tutkia geometrisia kuvioita ja kappaleita. Opiskelija osaa sommitella ja piirtää tasokuvioita ruudun ruutujen avulla. Opiskelija tutustuu suorakulmisen särmiön tilavuuden mittaamiseen ja laskemiseen.	Geometrian käsitteet ja taito havainnoida geometrisia ominaisuuksia	Opiskelija tunnistaa ja osaa piirtää kolmion, suorakulmion, neliön, suunnikkaan ja ympyrän asiaan kuuluvia välineitä käyttäen. Opiskelija hallitsee suomenkieliset geometriset peruskäsitteet (kolmio, ympyrä, neliö, suorakulmio, suunnikas, piiri, pinta-ala). Opiskelija ymmärtää pinta-alan ja piirin eron.
T10 ohjata opiskelijaa ymmärtämään mittaamisen periaate	Ama3– Ama4	Opiskelija mittaa monipuolisesti erilaisia asioita, kuten pituutta, painoa, tilavuutta ja aikaa.	Mittaaminen	Opiskelija osaa mitata viivoittimen avulla pituuksia (mittaaminen aloitetaan nolasta; kymmenjärjestelmän hallinta).

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
		Opiskelija osaa käyttää viivoitinta/mittaa/geokolmiota oikein ja pohtia mitatun tuloksen mielekkyyttä. Hän osaa yhdistää kulman visuaalisen suuruusluokan ja mittaustuloksen toisiinsa. Mitattaessa kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Opiskelija tutustuu mittakaavan käsitteeseen. Hän osaa tulkita koordinaatistoa.		Opiskelija osaa avustettuna käyttää geokolmiota kulman mittamiseen. Opiskelija hallitsee keskeisimmät yksikönmuunnokset, kuten metreistä kilometreiksi, grammoista kilogrammoiksi sekä desilitroista litroiksi. Opiskelija osaa piirtäen pienentää ja suurentaa kuvioita. Opiskelija osaa sijoittaa ja lukea koordinaatistosta pisteitä.
T11 tutustuttaa opiskelija taulukoihin ja diagrammeihin	Ama5	Opiskelija tulkitsee ja laatii yksinkertaisia ympyrä-, pylväs- ja viivadiagrammeja. Hän oppii hyödyntämään oppimaansa myös muissa oppiaineissa. Opiskelija tutustuu yleisimpiin tilastollisiin tunnuslukuihin.	Taulukot ja diagrammit	Opiskelija osaa poimia diagrammeista perustason oleellista tietoa.
T12 harjaannuttaa opiskelijaa laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä	Ama5	Opiskelija tuntee graafisen ohjelmointiympäristön tai fyysisen ohjelmointirobotin.	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Opiskelija osaa antaa ohjattuna yksinkertaisia ohjeita ohjelmointiympäristössä (palikat, paperi, tietokoneohjelma tms.).

Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T1 auttaa opiskelijaa ymmärtämään suomalaista demokraattista yhteiskuntaa sekä sen tapoja, arvoja ja normeja	Ayk1, Ayk3	Opiskelija ymmärtää valtion ja yhteiskunnan eron sekä sen, mitä suomalaisen yhteiskunnan demokraattiset periaatteet tarkoittavat.	Suomalaisen yhteiskunnan sekä sen tapojen, arvojen ja normien ymmärtäminen	Ayk1: Opiskelija osaa esittää konkreettisia esimerkkejä demokratiasta, kuten yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, tasa-arvosta ja säännöistä. Ayk3: Opiskelija osaa antaa esimerkkejä suomalaisesta kulttuurista sekä nimetä Suomen vähemmistökulttuureja.
T2 auttaa opiskelijaa tuntemaan Suomen historian sekä yhteiskunta- ja talousjärjestelmän peruspiirteet sekä niihin liittyviä käsitteitä	Ayk1–Ayk3	Opiskelija oppii tuntemaan Suomen historiaa sekä suomalaisen yhteiskunnan ja talousjärjestelmän nykytilaa.	Suomen historian, yhteiskunta- ja talousjärjestelmän sekä niihin liittyvien käsitteiden tunteminen	Ayk1: Opiskelija tuntee yhteiskunnan perusrakenteita yksilön ja perheen näkökulmasta. Ayk2: Opiskelija tunnistaa Suomen historian pääpiirteitä aikakausittain. Ayk3: Opiskelija tunnistaa demokraattisen yhteiskunnan perusperiaatteita, esimerkiksi ihmisoikeuksia.
T3 ohjata opiskelijaa tuntemaan Suomessa oleskelevan ja kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet sekä käyttämään oikeuksiaan ja täyttämään velvollisuutensa	Ayk1–Ayk2	Opiskelija tuntee Suomessa oleskelevan ja kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden käyttöyhteyksiä.	Perusoikeuksien ja velvollisuuksien tunteminen	Ayk1: Opiskelija osaa antaa esimerkkejä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Ayk2: Opiskelija osaa antaa esimerkin historian aikana saavutetusta perusoikeudesta.
T4 ohjata opiskelijaa tuntemaan ja käyttämään poliittisia ja muita yhteiskunnallisia vaikutusmahdollisuuksia eettisesti kestäväällä tavalla	Ayk1, Ayk3	Opiskelija tuntee poliittisia ja muita yhteiskunnallisia vaikutusmahdollisuuksia ja opettelee käyttämään niitä eettisesti kestäväällä tavalla.	Yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien tunteminen	Ayk1: Opiskelija osaa antaa esimerkkejä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista. Ayk3: Opiskelija harjoittelee rakentavaan keskusteluun osallistumista sekä mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T5 ohjata opiskelijaa tuntemaan perheen sekä lapsen ja nuoren aseman, sukupuolten välisen tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden periaatteet Suomessa	Ayk3	Opiskelija oppii tuntemaan perheenjäsenten asemaa, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuuden periaatteita Suomessa.	Perheenjäsenten aseman, sukupuolten välisen tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden periaatteiden tunteminen	Opiskelija osaa antaa esimerkkejä erilaisista perheistä, lapsen asemasta ja sukupuolten tasa-arvosta Suomessa.
T6 ohjata opiskelijaa ymmärtämään työnteon ja yrittäjyyden merkityksen sekä tuntemaan ja hyödyntämään tärkeimpiä julkisia ja yksityisiä palveluita sekä kolmannen sektorin toimintaa	Ayk1– Ayk2	Opiskelija ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen sekä osaa hyödyntää palveluja ja kolmannen sektorin toimintaa. Hän ymmärtää, miten elinkeinorakenteen muutos on muuttanut työntekoa.	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen ymmärtäminen sekä palveluiden tunteminen	Ayk1: Opiskelija osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä. Opiskelija osaa nimetä julkisia ja yksityisiä palveluja sekä tunnistaa kolmannen sektorin toimijoita. Ayk2: Opiskelija osaa antaa esimerkkejä siitä, miten elinkeinorakenteen muutos on muuttanut työntekoa lähihistorian aikana.
T7 ohjata opiskelijaa tunnistamaan ja tarkastelemaan kulttuurien välisiä eroja ja niiden syitä sekä kunnioittamaan kulttuurien moninaisuutta	Ayk3	Opiskelija ymmärtää ja kunnioittaa kulttuurien moninaisuutta.	Kulttuurien tuntemus ja moninaisuuden kunnioitus	Opiskelija osaa kunnioittavasti esittää esimerkkejä kulttuurien välisistä eroista ja niiden syistä.
T8 ohjata opiskelijaa tuntemaan ja tarkastelemaan kotoutumisprosessin eri vaiheita	Ayk1, Ayk3	Opiskelija ymmärtää kotoutumisprosessin eri vaiheita.	Kotoutumisprosessin tuntemus ja tilanteen hallinta	Opiskelija osaa antaa omakohtaisia esimerkkejä kotoutumisprosessin vaiheista ja niihin liittyvistä palveluista.
T9 ohjata opiskelijaa suhtautumaan avoimesti erilaisiin näkemyksiin, vertailemaan niitä kriittisesti sekä torjumaan rasismia ja syrjintää	Ayk3	Opiskelija osaa suhtautua avoimesti erilaisiin näkemyksiin ja tarkastella asioita kriittisesti.	Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ymmärrys ja kriittinen tarkastelu	Opiskelija harjoittelee rakentavia vuorovaikutustaitoja ja asioiden kriittistä tarkastelua.

Ympäristö- ja luonnontieto

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Merkitys, arvot, asenteet				
T1 synnyttää ja ylläpitää opiskelijan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristö- ja luonnontiedon opiskeluun sekä auttaa opiskelijaa kokemaan kaikki ympäristö- ja luonnontiedon tiedonalat merkityksellisiksi itselleen	Ayl1–Ayl2	Opiskelija kiinnostuu ympäristöstä sekä ympäristö- ja luonnontiedon eri tiedonalojen opiskelusta.		<i>Ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
T2 tukea opiskelijan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata opiskelijaa toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristönsään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa toimia ja vaikuttaa lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi.	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Opiskelija osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksesta lähi- ja luonnonympäristöön, kuten roskaamisesta ja kierrätyksestä.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T3 rohkaista opiskelijaa muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä pohdinnan lähtökohtana	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa muodostaa kysymyksiä ja käyttää niitä pohdinnan lähtökohtana.	Kysymysten muodostaminen	Opiskelija muodostaa tarkasteltavasta aihepiiristä kysymyksiä tai osallistuu ryhmässä kysymysten muodostamiseen.
T4 ohjata opiskelijaa tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa tehdä havaintoja ja mittauksia eri oppimisympäristöissä.	Tutkimisen taidot: havainnointi ja mittaukset eri oppimisympäristöissä tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	Opiskelija osaa tehdä havaintoja luontoympäristöstä, kuten kasvien tai eläinten ominaisuuksista. Opiskelija osaa tehdä yksinkertaisia mittauksia, kuten lämpötilamittauksia, tai havaintoja aineen ominaisuuksista.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T5 ohjata opiskelijaa ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten merkitystä	Ayl1–Ayl2	Opiskelija ymmärtää arjen teknologisten sovellusten merkityksen.	Teknologinen osaaminen	Opiskelija osaa ohjatusti tarkastella sähköisestä kartasta käsiteltävään aiheeseen liittyvää tietoa, kuten valtioiden nimiä, luontotyyppisiä tai muuta kartassa esitettyä tietoa. Opiskelija osaa etsiä hakukoneen avulla aiheeseen liittyvää mediasisältöä, kuten kuvia.
T6 ohjata opiskelijaa edistämään turvallista toimintaa omassa lähiympäristössään	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa edistää turvallista toimintaa omassa lähiympäristössään.	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Opiskelija tuntee joitakin turvalliseen liikkumiseen liittyviä sääntöjä lähiympäristössään.
T7 ohjata opiskelijaa tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa tutkia, toimia, liikkua ja retkeillä erilaisissa ympäristöissä.	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Opiskelija tuntee joitakin periaatteita, kuten jokamiehenoikeuksia, jotka liittyvät turvalliseen ja kestäväan tapaan toimia ja liikkua rakennetussa ympäristössä ja luonnonympäristössä.
T8 ohjata opiskelijaa käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä vastuullisesti ja turvallisesti	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä vastuullisesti ja turvallisesti.	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Opiskelija osaa etsiä vastauksia yksittäisiin ympäristö- ja luonnontiedon kysymyksiin käyttäen hakukonetta. Opiskelija osaa havainnoida luontoa sekä tallentaa ja jakaa keräämiään tietoja esimerkiksi valokuvana.
Tiedot ja ymmärrys				
T9 ohjata opiskelijaa hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristö- ja luonnontiedon käsitteiden avulla sekä tukea opiskelijan kielitaidon kehitystä ympäristö- ja luonnontiedon käsitteistön hallinnassa	Ayl1–Ayl2	Opiskelija hahmottaa ympäristöön ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä käyttämällä ympäristö- ja luonnontiedon käsitteitä.	Käsitteiden käyttö	Opiskelija osaa kuvailla ja tunnistaa lähiluonnon eliöitä ja elinympäristöjä sekä tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttämällä joitakin ympäristö- ja luonnontiedon peruskäsitteitä.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T10 ohjata opiskelijaa ymmärtämään ja käyttämään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ympäristöä ja sen ilmiöitä	Ayl1–Ayl2	Opiskelija ymmärtää erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ympäristöä ja sen ilmiöitä.	Mallien käyttö	Opiskelija osaa ohjatusti käyttää yksinkertaisen mallin, kuten veden kiertokulun mallin, pääpiirteitä selittääkseen luonnonilmiöitä.
T11 ohjata opiskelijaa luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen sekä ohjata opiskelijaa ihmisen rakenteen ja elintoimintojen ymmärtämiseen	Ayl1–Ayl2	Opiskelija ymmärtää luonnon, eliöiden ja elinympäristöjen sekä ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen tutkimista ja tunnistamista.	Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne ja elintoiminnot	Opiskelija osaa tehdä havaintoja luonnosta ja tunnistaa erilaisia elinympäristöjä. Opiskelija osaa nimetä ihmisen keskeiset ruumiinosat ja kuvailla tärkeitä elintoimintoja.
T12 ohjata opiskelijaa maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttötaitoja	Ayl1–Ayl2	Opiskelija hahmottaa omaa ympäristöään ja koko maailmaa sekä oppii kartanlukutaitoja.	Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, karttataidot	Opiskelija osaa nimetä pääilmansuunnat ja hallitsee joitakin kartanlukutaitoja. Opiskelija tuntee Suomen ja lähiympäristön keskeisiä maantieteellisiä piirteitä. Hän ymmärtää maanosan ja valtion eron.
T13 ohjata opiskelijaa kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa kuvata ja selittää fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa.	Fysiikan tiedonala: fysikaalisten ilmiöiden kuvaaminen ja selittäminen	Opiskelija osaa kuvata energian muuntumista esimerkiksi sähköntuotannon tai sähkölaitteiden käytön, yhteyttämisen tai ravintoketjun yhteydessä. Opiskelija osaa kuvata lämpötilan vaikutusta aineiden olomuodonmuutoksiin.
T14 ohjata opiskelijaa kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia	Ayl1–Ayl2	Opiskelija osaa kuvata ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia.	Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden kuvaaminen ja selittäminen	Opiskelija osaa kuvata tuttujen aineiden, kuten veden, erilaisia ominaisuuksia. Opiskelija osaa kuvata tavallisen kemiallisen ilmiön, kuten yhteyttämisen tai palamisen, aineen muuttumisena toiseksi.

Terveystieto

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa suoritettu terveystiedon kurssi arvioidaan numeroarvosanalla, mikäli kurssi on sama kuin päättövaiheessa. Hyväksytyin suorituksen arviointikriteereitä käytetään, mikäli alkuvaiheessa suoritetaan muita terveystiedon kursseja.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytyille osaamiselle (S = suoritettu)
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys				
T1 ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä	Ate1	Opiskelija oppii tarkastelemaan terveyden laaja-alaisuutta sekä ihmisen elämäntapaa eri vaiheita.	Terveyteen liittyvät käsitteet	Opiskelija osaa mainita yksittäisen terveyden osa-alueen, ihmisen elämäntapaa vaiheet sekä joitakin terveyttä edistäviä toimintatapoja.
T2 ohjata opiskelijaa kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	Ate1	Opiskelija oppii hyödyntämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja erilaisten ristiriita- ja kriisitilanteiden käsittelyssä.	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Opiskelija osaa nimetä perustunteita ja ymmärtää, että ne vaikuttavat käyttäytymiseen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata opiskelijaa kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehön ja mielen viestien tunnistamista	Ate1	Opiskelija oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätämään käyttäytymistään ja oppimistaan.		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
T4 ohjata opiskelijaa pohtimaan yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta	Ate1	Opiskelija oppii pohtimaan yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta.	Terveydellisen kehityksen analysointi	Opiskelija osaa nimetä yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa yksittäisen esimerkin sosiaalisten suhteiden yhteydestä mielen hyvinvointiin ja terveyteen.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy				
T5 ohjata opiskelijaa syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä	Ate1	Opiskelija oppii tarkastelemaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä.	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen	Opiskelija osaa nimetä terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä.
T6 tukea opiskelijan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	Ate1	Opiskelija oppii hakemaan ja käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa sekä oppii toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.	Terveyteen, turvallisuuden ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Opiskelija osaa nimetä jonkin itsehoitoon ja avun hakemiseen liittyvän toimintatavan.
T7 ohjata opiskelijaa tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja	Ate1	Opiskelija oppii tunnistamaan ja arvioimaan hyvinvointiinsa ja turvallisuuteensa liittyviä tekijöitä.	Omien terveystottumusten tarkastelu	Opiskelija osaa nimetä terveellisiä ja epäterveellisiä elämäntapa- valintoja ja pohtii niihin liittyviä omia valintojaan.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri				
T8 ohjata opiskelijaa ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	Ate1	Opiskelija oppii tarkastelemaan ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Opiskelija osaa kuvailla joitakin kulttuurin tai tieto- ja viestintäteknologian vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin.
T9 ohjata opiskelijaa luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle	Ate1	Opiskelija oppii luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Opiskelija osaa nimetä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
sekä käyttämään terveyspalveluja asianmukaisesti		sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä.		Opiskelija osaa nimetä oman oppilaitoksen ja kunnan terveyspalveluja.
T10 ohjata opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista	Ate1	Opiskelija oppii tarkastelemaan omaan elämänpiiriinsä kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistaa niiden merkitystä itselleen sekä oppii muodostamaan kuvaa itselleen sopivista oppimisen keinoista.	Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Opiskelija osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Opiskelija osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
Opiskelu- ja elämänsuunnittelutaitojen kehittäminen				
T1 ohjata opiskelijaa tekemään elämänuraa, koulutusta ja työllistymistä koskevia ratkaisuja ja valintoja	Aot1, Aot2	Opiskelija osaa tehdä koulutusta ja työllistymistä koskevia ratkaisuja ja valintoja.	Urasuunnitelman sekä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatiminen	Aot1: Opiskelija tutustuu ohjatusti koulutukseen sekä sen tavoitteisiin, kestoon ja opiskelumahdollisuuksiin omaa henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaansa varten. Aot2: Opiskelija tutustuu koulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Hän tekee koulutusta tai työllistymistä koskevia suunnitelmia.
T2 ohjata ymmärtämään keskeiset tiedot ja taidot, joita tarvitaan opintojen aloittamiseen, suorittamiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen	Aot1, Aot2	Opiskelijalla on riittävät tiedot ja taidot opintojen aloittamiseen, suorittamiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen.	Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheeseen ja sitä seuraaviin opintoihin perehtyminen sekä opiskelutaitoihin tutustuminen	Aot1: Opiskelija tuntee aikuisten perusopetuksen rakennetta ja sen vaatimuksia. Aot2: Opiskelija tuntee alkuvaiheen jälkeisiä opintoja.
Oppimaan oppimisen taidot				
T3 kannustaa ja ohjata kehittämään opiskelutaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja	Aot1, Aot2	Opiskelija kehittää opiskelutaitojaan.	Opiskelutaitojen kehittyminen	Opiskelija on kehittänyt opiskelutaitojaan kurssin aikana.
Itsetuntemus				
T4 kehittää itsearviointitaitoja	Aot1	Opiskelija kehittää itsearviointitaitojaan.	Itsearviointitaitojen kehittyminen	Opiskelija on kehittänyt itsearviointitaitojaan kurssin aikana.
T5 kehittää valmiuksia toimia opiskeluympäristössä ja erilaisissa ryhmissä	Aot1	Opiskelija tutustuu opiskeluympäristöönsä ja toimii osana erilaisia ryhmiä.	Opiskelussa tarvittavien sosiaalisten, viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Opiskelija osaa toimia tarkoituksenmukaisesti opiskeluympäristössään. Opiskelija osallistuu työskentelyyn ryhmissä.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T6 tukea kykyä itsenäiseen toimimiseen ja vastuun ottamiseen omasta opiskelusta ja tekemistään valinnoista	Aot1	Opiskelija kykenee itsenäiseen toimintaan ja ottaa vastuuta omasta opiskelustaan ja valinnoistaan.	Tavoitteiden asettaminen	Opiskelija osaa asettaa ohjatusti tavoitteita opiskelulle.
Elinikäinen oppiminen				
T7 luoda edellytyksiä halulle oppia, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyä tunnistaa oppimiskohteita sekä kehittää valmiuksia tarvittaessa muuttaa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	Aot1, Aot2	Opiskelija haluaa oppia, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan. Hän tunnistaa oppimiskohteita ja osaa tarvittaessa muuttaa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan.	Omien vahvuuksien ja oppimiskohteiden tunnistaminen	Opiskelija osaa nimetä joitakin taitojaan ja vahvuuksiaan. Opiskelija osaa kertoa esimerkin oppimiskohteistaan.
Työelämätaitojen kehittäminen				
T8 tutustuttaa työelämään, yrittäjyyteen, yrityksiin ja koulutusmahdollisuuksiin	Aot2	Opiskelija tutustuu työelämään, yrittäjyyteen ja koulutusmahdollisuuksiin.	Työelämän ja suomalaisen koulutusjärjestelmän perusasioiden ymmärtäminen	Opiskelija tutustuu työelämään, yrittäjyyteen ja suomalaiseen koulutusjärjestelmään. Opiskelija osaa nimetä itseään kiinnostavia ammatteja ja koulutusväyliä.
T9 kehittää työelämässä tarvittavia sosiaalisia, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja	Aot2	Opiskelija kehittää työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja.	Työelämässä tarvittavien sosiaalisten, viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Opiskelija osaa antaa ohjatusti esimerkkejä rakentavasta vuorovaikutuksesta ja viestinnästä työelämässä.
T10 ohjata ymmärtämään työn merkitys oman elämän ja yhteiskunnan kannalta	Aot1, Aot2	Opiskelija ymmärtää työn merkityksen elämänsä ja yhteiskunnan kannalta.	Työn merkityksen ymmärtäminen	Opiskelija osaa kertoa esimerkin työn merkityksestä oman elämän ja yhteiskunnan kannalta.

Opetuksen tavoite	Kurssit	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle (S = suoritettu)
T11 ohjata tunnistamaan opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	Aot1, Aot2	Opiskelija tunnistaa oppiaineiden merkityksen tulevien opintojensa ja työllistymisensä kannalta.	Oppiaineiden merkityksen ymmärtäminen eri ammattien ja tulevien opintojen kannalta	Opiskelija osaa nimetä esimerkkejä ammateista, joissa tiettyä oppiaineosaamista tarvitaan.
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa				
T12 ohjata löytämään itselleen sopivia ammattialoja tai saada tietoa oman ammattialan päivittämiseksi työelämään	Aot2	Opiskelija löytää itselleen sopivia ammattialoja tai on tietoinen oman ammattinsa päivittämisestä työelämään.	Tiedonhankintataidot ja tietojen hyödyntäminen urasuunnittelussa	Opiskelija osaa nimetä itselleen sopivia ammattialoja.
T13 ohjata tunnistamaan omaa ammattitaitoa ja sen soveltuvuutta työelämään	Aot2	Opiskelija tunnistaa oman ammattitaitonsa ja sen soveltuvuuden työelämään.	Palautteen ja itsetuntemuksen hyödyntäminen urasuunnittelussa	Opiskelija osaa ohjatusti kertoa esimerkkejä osaamisestaan ja työelämän vaatimuksista.
T14 ohjata ymmärtämään työelämän käytäntöihin ja työlainsäädäntöön liittyviä perusasioita	Aot2	Opiskelija ymmärtää työelämän käytäntöjä ja työlainsäädännön perusasioita.	Termien ja työelämän perusasioiden ymmärtäminen	Opiskelija osaa kertoa esimerkkejä työelämän käytännöistä.